

① あくまで (飽くまで, 飽く迄) ¹

- Význam:

a) Situácia, v ktorej tlačíme na dotiahnutie vecí do úplného konca; úplne, kompletne.
(Podobné slovenskému: za každú cenu; stoj čo stoj)

「— (も) ^{じせつ} ; 自説を ^{つらぬ} 貫く」 (trvať na svojom až do konca)

b) Skrz na skrz; úplne;

「— (も) 青い海」 (úplne modré more)

- Príslovka, zvyčajne zapisovaná v podobe kany.

- Synonymum: 頑^{がん}として vytrvalo, neustále²

- 「あくまで」 sa môže používať aj v podobe 「あくまでも」. Vyjadruje prejav silnej vôle za účelom dosiahnutia svojich zámerov, a preto sa často spája s presadzovaním určitého cieľa za každú cenu. Môže sa použiť aj na vyjadrenie tvrdenia, ktoré nemožno poprieť. Napríklad: „Deň má 24 hodín, to je pre všetkých úplne rovnaké.“ Avšak, aj o tejto situácii môžeme uvažovať ako o snahe presadiť si svoje.

- 「頑^{がん}として」 je slovo, ktoré zdôrazňuje situáciu, kedy (nech už je okolie akokoľvek proti) daný človek nezmení svoje rozhodnutie, prípadne postoj. Často je používané v negatívnom zmysle slova, pretože navodzuje pocit tvrdohlavosti až do tej miery, že sa na niekoho/niečo pozeráme zvrchu. Bežne sa vyskytuje v zápornom tvare 「頑^{がん}として...ない」 a použitie v kladnom tvare sa pokladá za neprirodzené.³

例文

a) だが、市川はあくまで ^{れいせい} ; 冷静だった。⁴
Každopádne, Ičikawa bol úplne pokojný.

b) あくまでも簡単な方法で。⁵
Je to absolútne jednoduchá metóda.

c) あくまでも、^{さんこう} 参考に止めて下さい。⁶
Rozhodne sa zastavte na porade prosím.⁷

¹ <http://jisho.org/search/%E3%81%82%E3%81%8F%E3%81%BE%E3%81%A7> 5.3.

² <http://dictionary.goo.ne.jp/jn/2951/meaning/m0u/> 5.3.

³ <http://dictionary.goo.ne.jp/thrsr/4362/meaning/m0u/> 11.3.

⁴ (菅原和子著 『市川房枝と婦人参政権獲得運動』, 2002, 314)

⁵ (Yahoo!知恵袋, 2005, 家事、住宅)

⁶ (Yahoo!知恵袋, 2005, 料理、グルメ、レシピ)

⁷ <http://nlb.ninjal.ac.jp/headword/AV.00108/> 25.3.

② せっかく (折角)⁸

- Významy ako príslovka:

a) Stav kedy prekonávame rôzne problémy. Robíme nemožné. Vyslovene sa trápime.

「—来てくれたんだから、ゆっくりしていきなさい」 (*prišiel vyslovene kvôli nám, tak v pokoji pokračujte*)

b) Vyjadrenie pomýšľania na požehnanú situáciu, ktorá je zriedka dosiahnuteľná. (v tomto význame sa zapisuje tvarom 「折角の」)

「—の休日だから、どこにも出かけたくない」 (*pretože je to výnimočné voľno, nechce sa mi nikam ísť*)

「—の好機^{こうきに}を逃^にがしてしまった」 (*škoda, že som prepásol takú výnimočnú príležitosť*)

c) Stav kedy voľačo robíme celou silou. Najlepšie ako sa dá. Do krajných medzí. Používané v korešpondencii.

「先生のお言葉を忘れずに、—勉強^{かくこ}に励む覚悟^{覚悟}です」 (*bez toho, aby som zabudol na slová svojho učiteľa, som rozhodnutý usilovať sa v učení, najviac ako to pôjde*)

- Významy ako podstatné meno:

a) Ísť až na doraz/zo všetkých síl (do vyčerpania energie).

「大小の合戦数を知らず。中にも—の合戦二十余か度^どなり」 (*Neviem, či bol počet bitiek malý alebo veľký. Dohromady to bolo viac ako 20 vyčerpávajúcich bojov.*)

b) Ťažkosti alebo utrpenie.

「難儀^{なんぎ}—に遭^{そう}ふ」 (*ťažkosti, s ktorými sa stretávam*)⁹

- Zastáva buď funkciu príslovky alebo podstatného mena; zvyčajne sa zapisuje *kanou*.

- Synonymum: わざわざ

- 「せっかく」 v tvaroch typu 「せっかく...のに」, 「せっかく...だから」, 「せっかくの...」, vyjadruje pocit, že niečo nevyjde na zmar, pretože sme kvôli tomu vynaložili veľké úsilie.

Ďalej v podobách 「せっかくの...だが」, 「せっかくではあるが」 sa používa v prípadoch ako je odmietnutie žiadosti alebo prosby komunikačného partnera. Mimo iného napríklad

「せっかくの休みに雨が降る」 (*na špeciálne voľno bude pršať*); vyjadruje pocit, že príležitosť, ktorá nastane iba raz za čas, vyjde na zmar.

- 「わざわざ」 vyjadruje, že niečo robíme čisto pre tú vec samotnú, teda nevyužívame situáciu k ničomu inému. Často sa používa v prípadoch, kedy venujeme pozornosť partnerovým potrebám, poprípade pre partnera robíme niečo celým srdcom. Ďalej ho používame aj v prípadoch, kedy sa zdá, že robíme niečo cielene (i navzdory tomu, že to nemusíme robiť).¹⁰

例文

a) Bežné použitie:

⁸ <http://jisho.org/search/%E3%81%9B%E3%81%A3%E3%81%8B%E3%81%8F> 17.3.

⁹ <http://dictionary.goo.ne.jp/jn/124253/meaning/m0u/> 18.3.

¹⁰ <http://dictionary.goo.ne.jp/thrs/2592/meaning/m0u/> 19.3.

「せっかく（わざわざ）おいでいただいたのに、留守をして申し訳ありません」

Hlboko sa ospravedlňujem, že aj napriek všetkým problémom ste prišli a ja som nebol prítomný.

b) Ako podstatné meno:

「せっかくの好意を無駄にする」

Nevyužijem tú láskavosť.

「せっかくだがことわ;断る」

Je to nepríjemné, ale odmietnem.

c) Pocit z nedosiahnutia očakávaných výsledkov v tom, čo sa odohralo:

「せっかくどりよく努力したのに不合格だった」

Aj napriek tomu, že som sa veľmi snažil, neuspel som.

「せっかく用意したのだから、食べていけばよいのに」

Síce som to poctivo pripravoval, ale aj tak, kiež by som to mohol ochutnať.

d) Trochu zastaraným spôsobom vyjadrovania:

「せっかくどりよくねがご;努力願いたい」

Chcel by som vás požiadať o veľké úsilie.¹¹

Poznámka 1: Pôvodný význam podstatného mena 折角 je zlomenie kosti.

Poznámka 2: Ako podstatné meno stojí zväčša v pozícii pred iným podstatným menom, na ktoré sa napojuje pomocou partikule の

③ わざわざ (態々, 態態)¹²

• Význam:

a) Niečo sa deje špeciálne pre tú vec samotnú. Nezávisle od čohokoľvek iného.

「一出でか掛けなくても電話で済むことだ」 (aj keby sa predsa len nešlo, dokončí sa to po telefóne)

b) Vedomé vykonávanie niečoho, čo robiť nemusíme. Zámerne.

「御親切にも一忠告ごしんせつ ちゅうこくに来る人がいる」 (sú ľudia, ktorí si aj príjemne prídu zámerne pre radu)¹³

• Príslovka, väčšinou sa zapisuje *kanou*.

例文

¹¹ <http://dictionary.goo.ne.jp/jn/124253/meaning/m0u/> 19.3.

¹² <http://jisho.org/search/%E3%82%8F%E3%81%96%E3%82%8F%E3%81%96> 24.3.

¹³ <http://dictionary.goo.ne.jp/jn/238091/meaning/m0u/> 25.3.

- a) わざわざ来たのはこのためだった。¹⁴
Prišiel som špeciálne kvôli tomu.
- b) 「ユッコ、わざわざ帰ってくれてありがとう」¹⁵
Jukko, ďakujem, že si sa kvôli mne vrátila.
- c) 「まるで、信用しない人たちのために、わざわざつくったような話だね。¹⁶
„V zásade, tá reč je zámerne vytvorená pre nedôverčivých ľudí.“¹⁷

④ ついでに (序でに, 序に)¹⁸

- Ýznam:
 - a) Využiť situáciu k niečomu inému.
「—もうひとつ言いたい」 (*pri tejto príležitosti chcem povedať ešte jedno*)
「—タバコを買ってきてくれ」 (*tak mi teda kúp cigarety*)¹⁹
- Príslovka, obežne zapisovaná v podobe *kany*.
- Súvisiace výrazy:
ついで (序, 序で)
ついでながら (序でながら, 序ながら)
ついでだから
ついでがある (序でがある, 序でが有る)²⁰
 - ついで (序, 序で) podstatné meno, významy:
 - a) *Využitie situácie k niečomu inému.*
「—があったら届けてください」 (*keď bude príležitosť, tak to prosím doručte*)
「—の折に立ち寄る」 (*stavím sa až to bude možné*)
 - b) *Poradí. Závisieť na (niečom).*
 - Idiomatické použitie výrazu ついで:
 - a) *序で無し (Nie je príležitosť. Nie je šanca.)*
「—・ければ御禁も渡らせ給はず」 (*síce sa to nestane, ale keby áno, pravdepodobne dostanem výplatu aj pri výpovedi*)
 - b) *ついでがい (序で買い)*
 - *Kupovanie vecí, ktoré neboli v pláne, keď ideme napríklad do konbini alebo do obchodného domu→クロスセル*
 - *Zaskočenje napr. do obchodu, a nakupovanie, po ceste do cieľovej destinácie (cestou domov alebo behom práce a pod.)*
 - c) *ついでに 【序でに】 - pozri vyššie*²¹

¹⁴ (ドディー・スミス著;石田英子訳 『カサンドラの城』, 2002, 933)

¹⁵ (折原一著 『耳すます部屋』, 2003, 913)

¹⁶ (金子光晴著 『風流尸解記』, 1990, 913)

¹⁷ <http://nlb.ninjal.ac.jp/headword/AV.00169/> 26.3.

¹⁸ <http://jisho.org/search/%E3%81%A4%E3%81%84%E3%81%A7%E3%81%AB> 25.3.

¹⁹ <http://dictionary.goo.ne.jp/jn/146094/meaning/m0u/> 25.3.

²⁰ <http://jisho.org/search/%E3%81%A4%E3%81%84%E3%81%A7%E3%81%AB> 25.3.

²¹ <http://dictionary.goo.ne.jp/jn/146090/meaning/m0u/> 26.3.

例文

- a) ついでにいうと、^{こっか}国花はサクラ、^{こくちよう}国鳥はキジです。²²
Naviac, národnou kvetinou je sakura a národným vtákom je bažant.
- b) 他の人に頼^{たの}んで、ついでにその苦情^{くじよう}もいったほうが良いですよ。²³
Mal by si niekoho požiadať a súčasne povedať i ten problém.
- c) それに、人間は大きな問いの答えを^{さが}探^{さが}して、ついでに小さな問いの正しい答えをいくつも見つけてきたじゃないか。²⁴
Naviac, ľudia hľadali odpovede na veľké otázky a zároveň objavili mnoho správnych odpovedí na malé otázky, alebo nie?²⁵

²² (那須正幹著 『夕焼けの子どもたち』, 1990,)

²³ (Yahoo!知恵袋, 2005, 保険、税金、年金)

²⁴ (ヨースタイン・ゴルデル著;池田香代子訳 『ソフィーの世界』, 1996, 949)

²⁵ <http://nlb.ninjal.ac.jp/headword/AV.00941/> 26.3.